

**ДО ПРЕДСЕДАТЕЛЯ И ЧЛЕНОВЕТЕ
НА НАУЧНО ЖУРИ
НАЗНАЧЕНО СЪС ЗАПОВЕД № Р-2444/16.07.2024
НА ЗАМ.РЕКТОРА НА МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ- ПЛОВДИВ
ПО КОНКУРС ЗА ЗАЕМАНЕ НА
АКАДЕМИЧНА ДЛЪЖНОСТ „ДОКТОР“ В
КАТЕДРА „ПРОТЕТИЧНА ДЕНТАЛНА МЕДИЦИНА“
МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ- ПЛОВДИВ**

С Т А Н О В И Щ Е

**от доц. д-р Рангел Георгиев Тодоров, доктор
катедра „Протетична дентална медицина
Факултет по дентална медицина, Медицински Университет-София
бул. „Св. Г. Софийски“ 1, 1431**

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен 'доктор'

докторска програма „Протетична дентална медицина“

Автор: Д-р Виктор Йорданов Хаджигяев

Форма на докторантурата: самостоятелна подготовка

Катедра: „Протетична дентална медицина“

Тема: „ПРИЛОЖЕНИЕ НА ЕНДОКОРОНИТЕ КАТО МОСТОКРЕПИТЕЛ“

Научен ръководител: Доц. д-р Стефан Златев, дм, Катедра „Протетична дентална медицина“, Факултет по дентална медицина, Медицински Университет- Пловдив

I. Представяне на процедурата

Настоящото становище е изготвено въз основа на заповед № Р-2444/16.07.2024 на Зам. Ректора на Медицински Университет- Пловдив на основание на член 4, ал.2 от ЗРАСРБ, в изпълнение на член 30, ал.3 от Правилника за прилагане на ЗРАСРБ на Медицински Университет- Пловдив, на протокол № 1 от първо заседание на Научно жури по процедура и публична защита на дисертационен труд за придобиване на образователна и научна степен „Доктор“.

Структурата на представения за рецензия дисертационен труд отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за неговото приложение в Правилник на МУ- Пловдив и съдържа подзаглавията: въведение, литературен обзор, анализ на лит. обзор, цел и задачи, собствени изследвания – материал и методи, резултати и обсъждане на резултатите, изводи, приноси, библиография, приложения. Представени са и автореферат и публикациите на автора във връзка с дисертационния труд и приносите му.

II. Дисертационен труд

Предоставеният ми за изготвяне на становище дисертационен труд е представен на общо сто петдесет и седем страници, които са разпределени както следва- съдържание обхващащо две страници, използвани съкращения заемачи една страница, въведение в две страници, литературен обзор разположен на тридесет и три страници, анализ на литературния обзор на три страници, формулирането на цел и задачи обхваща една страница, материал и методика разпределени в двадесет и две страници, резултати и обсъждане разположени четиридесет и осем страници. Библиографията съдържа двеста четиридесет и четири източника, от които шестнадесет са на кирилица. Дисертационната разработка е онагледена с шест таблици, седемнадесет диаграми и четири приложения.

1. Актуалност на тематиката

Актуалността на разработвания проблем се оформя още във въведението на дисертационния труд, като е засегната тематиката относно лечението на дефектите на целостта на зъбните редици и лечението с безметални конструкции. Изборът на подходящ материал и техника при изграждането на силно разрушени, ендодонтски лекувани зъби е ключов проблем за лекаря по дентална медицина, особено и в случаите, когато тези зъби се ползват за крепители в мостови. Новите материали и новите адхезивни системи са в унисон с концепцията за минимално инвазивна намеса и запазване на максимално количество твърди зъбни тъкани.

2. Познаване на проблема

В литературния обзор ясно и последователно се изяснява проблема относно значението на ендокоронките като метод за възстановяване на силно разрушени ендодонтски лекувани зъби. Последователно и систематично д-р Хаджигаяев разглежда щифтовите изграждания като също подходящ метод за лечение, много подробно се

описват материалите, дизайна на препаратията, които са ключови за планирането и лечението на дефектите в зъбната корона. Считам за много подходящо онагледяване представените от докторантът три таблици и една диаграма, които много добре илюстрират и показват съответно повишаващата се публикационна активност по разглежданата тематика, в отделна таблица се представя клиничната преживяемост на щифтовите възстановявания. В друга таблица се разглежда клиничната преживяемост на възстановяванията тип ендокорона, както и в последната таблица се описват подробно керамичните материали, които могат да бъдат използвани.

Д-р Хаджигаяев задълбочено и изчерпателно описва известните дизайни на препаратията, разглеждат се допълнителни способности за задръжка и ретенция на ендокоронките, представят се адхезивните системи за изработване на мостови конструкции. Подробно са разгледани и конструкционните принципи при изработка на CAD/CAM керамични мостови протези.

Смятам, че така представеният литературен обзор по своя обем, изчерпателност и актуалност сам по себе си е сериозен научен принос на д-р Хаджигаяев в областта протетичното лечение на ендодонски лекувани зъби. В три страници е извършен точен анализ на литературния обзор, като са описани напълно изяснените, недостатъчно изяснените и нерешените научни въпроси, които логически водят до избор на цел и задачите към нея.

3. Материал и Методика

Целта и произтичащите задачи са ясно и точно формулирани, съответстват на заглавието и съдържанието на дисертационната разработка.

Задача №1. Да се проучи чрез анкетен метод информираността на лекарите по дентална медицина за приложението на ендокороната в денталната практика.

Задача №2. Да се изследва площта на препариранията повърхност (площта на свързване) при два препаративни дизайна – класическа и ендокорона с околоръстен праг.

2.1. Създаване, апробиране и валидация на метод за измерване на площта на сложен геометричен обект.

2.2. Изследване на разликите в площта за адхезивно свързване при двата препаративни дизайна.

Задача №3. Да се проучи фрактурната устойчивост на тричленни мостови конструкции изработени от керамика на циркониевия диоксид.

Задача №4. Да се направи клинична оценка на безметални тричленни мостови конструкции с различни дистални мостокрепители – конвенционална корона и ендокорона.

Материалът на проведеното изследване е напълно достатъчен за извеждане на статистически достоверни научни резултати. За целите на дисертационната разработка са изследвани 228 анкети сред лекари по дентална медицина, 15 тестови единици-екстрахиран зъби, създадени са фантомни модели във връзка с различни типове обеззъбяване, както и 66 пациента.

Всички използвани методи на изследване позволяват решаване на поставената цел и задачи в дисертационния труд.

Изследваният материал, както и приложените за целта методи, са предпоставка за получаване на достоверни научни резултати.

4. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Резултатите, които са получени по всичките четири задачи са достоверни, правилно статистически обработени и изчерпателно представени в дисертационния труд. Всички те имат подчертано научно-приложен характер.

В обсъждането на резултатите е проведен сравнителен анализ с подобни научни изследвания на други автори, като са изтъкнати причините за разликата или съвпадението на установените данни. Подчертани са резултатите, които са принос на докторанта и имат значение в научно и приложно отношение.

Приносите на дисертационния труд са с актуален, потвърдителен и научно-приложен характер.

Като най-значими приноси на научната разработка, мога да посоча следните:

- Създаване на дигитален протокол за определяне на площта на обекти с неправилна форма, зъби, зъбни пълнети, протезни конструкции;
- Създаване на методика за измерване на разликите в площта за циментиране между конвенционални и ендокорони;
- Създаване на методика за изработване на еднакви „макро“ опитни образци – тричленни мостове, с възможност за контролирана промяна в един параметър – напр. размер на връзка мостово тяло/мостокрепител, препаративен дизайн
- Безметалните МК изработени от керамика на основата на ZrO₂ са с достатъчна фрактурна резистентност, за да бъдат използвани в дисталната област на зъбните редици;
- Потвърди се успешното приложение на мостови конструкции изработени от подсилени с влакна лабораторни композити като дълговременни конструкции в дисталния участък на съзъбието;
- Потвърди се, че дисталната връзка е мястото с най-чести фрактури при безметалните МК;

5. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

Публикациите и участията в научни форуми свързани с дисертацията, представят най-съществените части от дисертационния труд.

Пълнотекстови публикации:

- 1.Hadzhigaev V, Zlatev S, Apostolov N, Kazakova R, Yankova M, Todorov R. Use of endocrowns in everyday practice - a survey. *Dental Medicine*. 2021;103(1):20–25.
- 2.Hadzhigaev V, Zlatev S, Manchorova N. Clinical evaluation of tree-unit FPD with endocrown preparation of the distal abutment tooth. *J of IMAB*. 2017Oct–Dec;23(4):1773–1777.
- 3.Zlatev S, Kisoov C, Hadzhigaev V, Hristov I. Natural language processing as a method for evaluation of factors influencing smile attractiveness. *J of IMAB*. 2017Oct–Dec;23(4):1784–1789.

Участия в научни форуми:

- 1.Hadzhigaev V, Manchorova-Veleva N, Zlatev S. Stress distribution in FPD with endocrown a 3D FEA study. In: 2012 IADR/LAR General Session. Iguacu Falls, Brazil: IADR; 20–23.
- 2.Hadzhigaev V, Manchorova N, Zlatev S, Kalachev Y. One-year clinical evaluation on conventional and endo-crown retained three-unit FPDs. Pilot study. In: Continental European and Scandinavian Divisions Meeting of the IADR (Antalya, Turkey). Antalya, Turkey; 2015.
- 3.Hadzhigaev V, Zlatev S, Manchorova N, Kalachev Y. A survey of dentists on the application of endocrowns in their daily clinical practice. In: *Folia Medica*. Suppl. 1. 2015

6. Автореферат

Авторефератът отговаря на изискванията, оформен е по раздели и обхваща обем от петдесет и девет страници и отразява в съкратен вид основните резултати и приноси, постигнати в дисертационната разработка. В автореферата са посочени и публикациите на автора във връзка с дисертационния труд.

III. Критични забележки и препоръки

Нямам никакви критични забележки към така представеният дисертационен труд, автореферат и проведено научно изследване от д-р Хаджигаяев.

IV. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Структурата на предоставения ми за рецензия дисертационен труд напълно отговаря на изискванията за такава научна разработка, като структурно съдържа всички необходими части- въведение, литературен обзор, анализ на литературен обзор, цел и задачи, собствени изследвания – материал и методи, резултати и обсъждане на резултатите, изводи, приноси, библиография и приложения.

Дисертационният труд съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника на МУ - Пловдив. Представените материали и дисертационни резултати напълно съответстват на специфичните изисквания, приети във връзка с Правилника на МУ – Пловдив за приложение на ЗРАСРБ.

Дисертационният труд показва, че докторантът д-р Хаджигаяев притежава задълбочени теоретични знания и професионални умения по научна специалност „Протетична дентал-на медицина“, като демонстрира качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване. За щастие имам и лични наблюдения върху уменията на кандидата в дадената научна област и извън дисертационната разработка. Тези наблюдения затвърждават настоящото ми мнение.

В резултат от разгледаните дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси давам своята положителна оценка и ще гласувам категорично с **ДА** за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ за проведеното научно изследване на д-р Виктор Йорданов Хаджигаяев.

29.08.2024 г.

София

Изготвил становището:

Доц. д-р Рангел Тодоров, доктор

Заличено на основание
Чл.5 §1, 6. "В" Регламент (ЕС)2016/679